

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

differre, aut omnino suppressere. Non solum autem jus illud referendi verbo *ρημαρτι- (w)* Græci explicare solent, sed etiam alia locutione quæ aliquoties extat apud Dionem, *ἡρώλυτο εἰς βουλὴν εἰσφέρειν*, id est, *sententiam in Senatum inferre*.

IV. Ceterum ita se gerebant Principes in Senatu, ut consularum potestatem cum nova auctoritatis incremento exercerent. Consules namque relatione facta rogabant sententias, auspicantes ab eo qui princeps Senatus vel Senator primæ sententiæ dicebatur, numerabant Senatum, dividi sententias, si opus esset, jubebant, & decretum pronuntiabant. Imperatores verò post relationem censebant, eo quo vellent ordine, scilicet primo vel ultimo loco, ut colligere licet ex istis Pisonis verbis ad Tiberium: *Quo loco censebis, Cæsar? Si primus, habeo quod sequar. Si post omnes, vereror ne imprudens dissentiam.* Quod si viri doctissimi expendissent, non negassent sententiam à Principibus in Senatu dictam. Id quidem locum habuit in Consulibus, qui sententiam non rogabantur, nisi referente Cæsare, ut monuit Tacitus. Sed Princeps vel primus vel post omnes censebat, ita tamen ut formulæ omnino adstrictus non esset, sententiâque Senatus duriorum posset mitigare, ut accidit in cognitione Pisonis de Germanici nece accusati. Quando autem primo loco censebat, ejus sententia maximi momenti habebatur, quæ à Tertuliano dicta est *prærogativa suffragij*.

V. Relatio illa cum prærogativa suffragij, frequentissimè per orationem fiebat; quam per Quæstores suos, qui Candidati dicti, Principes in Senatu ex scripto recitabant, ut notum est à Tacito, Symmacho, & aliis. Senatusconsulta quæ orationes illas sequebantur, auctore Principe dicebantur fieri. Quod, præter varios Taciti locos, egregiè probatur ex Vlpiano, qui ait, de Antonino Aug. loquens: *Oratione in Senatu habita, auctor fuit Senatui censendi ut aliquid laxaret ex juris rigore*, circa donationes inter virum & uxorem. Locutio illa tracta est ex usu veteris Reip. quo inductum, teste Livio, ut priusquam populus suffragia iniret, in incertum comitorum eventum patres auctores fierent. Cum autem Senatus de rebus omnibus vice populi consuli cœpisset, Principes Senatusconsultorum auctores fieri voluerunt. Quod eam vim in se habebat, ut oratio Principis in Senatu recitata, seu mavis, relatio cum prærogativa suffragij, non solum cum unaquaque gravissimorum Senatorum sententia comparanda esset, sed etiam decisionis auctoritatem indueret, si consensus Senatus accederet. Inde fit ut frequenter in jure ali-

quid oratione Principis constitutum dicatur, quod alibi Senatusconsulto tribuitur ad orationem illam factò. Scilicet oratio continet in se auctoritatem quandam non solum censendi, sed etiam definiendi; dummodo consensu & suffragiis Senatus juvetur: quemadmodum etiam vice versa Decreto Senatus res propositæ summa auctoritate definiuntur. Ea vigeat in Senatu auctoritas, tempore Vlpiani; qui testatur non ambigendum quin Senatus jus facere possit. Gratianus quoque Imperator scripsit anno CCCLXXXIV. Senatusconsultum perpetuam per se obtinere firmitatem. Theodosius autem, permixta Principis & Senatus potestate, præscripsit leges generales à proceribus Palatii & à Senatu tractandas: *Vt universorum consensus nostra serenitatis auctoritate firmetur*, inquit ille. Tandem summa Principis potestas Senatus auctoritatem absorbit sub Iustiano. Unde non insulsè Leo Philosophus Novella sua constitutione legem Digestorum abrogavit, quæ condendi juris facultatem Senatui tribuebat. Quæ verò de Senatus auctoritate dicta sunt, non adimebant Principibus auctoritatem edendarum constitutionum vel negotiorum terminandorum sine ullo consulti Senatus, cum populus in eos suam potestatem contulisset; sed docent Senatum, quando consulebatur, summo jure usum in decernendo.

VI. Observandum verò est relationem Principis longè differre à relationibus quæ fiebant ad Principem. Hæ namque à magistratibus mittebantur ad Imperatorem, ut res dubias arbitrio suo temperaret: quæ locum quoque habent in Episcopis provincialibus, qui Romanam sedem consulunt; de quibus actum est libro primo. Relatio verò Principis habetur in Senatu, ut auctore Principe de re proposita decernatur.

C A P V T V I I I.

Synopsis.

I. Aggredienda est disceptatio pontificia potestatis in Concilio Chalcedonensi. Agendum tamen prius de auctoritate qua Summus Pontifex usus est ante Concilij congregationem. Legati Leonis I. Constantinopolim missi, ut epistolam ejus ad Flavianum proponerent subscribendam Anatolio C. P. & ceteris Orientis Episcopis. Subscriptis Anatolius. Quid post hæc egerit Leo, ostenditur ex ejus epistola ad Anatolium. Quid de iis pronuntiavit qui superiorem locum in synodo Ephesina sibi vindicaverant. Quam fuerit ejus auctoritas, & quid effecerit.

II. Hæresis emergens, primum in provincia damnabatur in qua nata erat; sed pœna extra provinciam non egrediebatur. Leo hæresim in Oriente natam dam-

L. 9. ff. de legib. l. un. C. de Senat. tuic.

L. 8. C. de legib. l. ult. C. cod.

Nov. Leonis 78.

Phil. 17. et in-
terpretatur. Ca.
10.

Tac. lib. 1. Ann.

Tac. lib. Annal.
Tib. 99. dicit
tunc auctor de.
non sic fieri
accusandi.
In m. Gallien.
Pagan. Tacite.
lib. 1.
L. 1. de leg. 1.
L. de Sen. lib.
de Sen. Tacit.
lib. 1. Annal.
Dionem Pri-
mo sum. 14.
et in epist.

nat ubique. Auctoritas epistola Leonis. Par Zoſimi factum.

III. Temperamentum tamen huic auctoritati adhibendum à Leone, prudenti inſtituto. Nempe, ut ſi epistola huic aliqui Episcopi non aſſentirentur, tota negotij diſceptatio ad Concilium generale referretur. Etenim definitio fidei à Pontifice Romano facta non adſtringit Chriſtianos, niſi accedat univerſalis Eccleſie conſenſus. Quod probatur auctoritate Quinte Synodi.

IV. Summus Pontifex verum in Concilio Oecumenico ſancientiarum auctor eſſe debet, ad exemplum Principum Romanorum. Probatur ex Marciano Imperatore in epistola ad Leonem, & Pulcheria Auguſta. Duæ igitur auctoritates in ſynodo; una, Leonis; altera, ſynodi. Ex his duabus irretactibilis rerum propoſitarum definitio conſequebatur.

V. Comparatio relationis imperatoria & pontificia. Pontificum definitiones in ſynodis examinabantur, ut conſtaret an ſcripturis & canonibus congruerent. Itaque poſt definitionem Pontificis, & declarationem ſynodi, certa erat fidei regula. Pontifex Romanus primam & maximam habet pro veritate ſententiam, ex Facundo.

VI. Explicatur jus quod Dioſcovo quaſtum eſt in ſynodo Ephes. 11. ob auctoritatem ei collatam reſcripto Theodoſij. Ea auctoritas in eo verſabatur, ut jus quidem relationis haberet Dioſcorus, cum prerogativa ſuſfragij, ſed tamen conſenſus ſynodi neceſſarius haberetur, quod probatur ex ipſius Dioſcori verbis in Concilio Chalcedonenſi prolatis.

I. **H**is poſitis, aggredienda eſt diſceptatio pontificia potestatis in ſynodo Oecumenica Chalcedonenſi. Acta fidem faciunt eorum quæ ibi in utramque partem geſta ſunt. Ac deinde ad ſynodum Ephesinam regrediemur. Sed antequam huic diſcuſſioni incumbam, neceſſe eſt paucis dicere de auctoritate qua Summus Pontifex uſus eſt ante Concilij congregationem. Non ſolum enim ſynodum Ephesinam ſecundam reſcudit, ſed à communionem quoque ſua ejus ſynodi participes removet, Legatosque ſuos miſit Conſtantinopolim, qui Anatolio urbis regie Episcopo ceterisque Orientis Episcopis ſubſcribendam præberent epistolam de incarnatione à ſe editam. Subſcripſit Anatolius; retulitque ipſe Leoni, unâ cum Legatis, plures in Oriente Episcopos communionis Romanæ cupidos dolere quòd adverſum terrores Dioſcovi non tenuiſſent conſtantiam. Qua de re plena auctoritate Leo decernit quid agendum eſſet: *Cum Legatis noſtris, quos miſimus, participata tecum ſollicitudine volumus diſponatur quatenus hi qui plenis ſatisfactionibus malè geſta condemnant, & accuſare magis ſe eligunt quàm tueri, pacis & communionis noſtræ unitate latentur; ita ut digno priùs anathemate, quæ contra eadem catholicam ſunt recepta, damnentur.* Quod autem attinet ad Dioſcorum & Iuvenalem perturbationis auctores, Anatolio præſcribit ut ea cuſtodiat quæ Legati facienda eſſe dixerint; nempe ut eorum no-

Leo ep. 40. cap. 1.

mina ad altare non recitentur, nec ſanctorum nominibus ſine diſcretionem miſceantur, cum damnatam impietatem non deſerentes, ipſi ſe ſua pravitate condemnent, quos convenit aut percelli pro perſidia, aut laborare pro venia. Sed aliâ deinde epistola de iis qui ſuperiorem locum in ſynodo Ephesina vindicarunt, ſi reſpiſcerent, eorum ſatisfactionem maturioribus apoſtolice ſedis conſiliis reſervat, ut examinatis omnibus atque perpensis, de ipſis eorum actionibus quid conſtitui debeat aſſimetur. Omnium quoque difficultatum quæ in hoc negotio emergere poſſent ſollicitudinem ad ſe trahit. Quare certum eſt & indubitarum apoſtolice ſedis auctoritate aſſertam fuiſſe fidei veritatem adverſus perſidiam Eutyſchis, ſynodi Ephesinæ latrocinium caſtigatum, Episcopos Orientis ad ſatisfactionem adactos, & Leonis epistolam pro ſincera fidei definitione ſuſceptam.

II. Non melatet olim in provinciis erumpens hæreticum virus, ſynodorum provincialium decretis expulſum, hæreſi atque hæreticis damnatis. Sed hæreticis tantum in provincia degentibus pœna à ſynodis indicebatur. At verò Leo I. hæreſim in Oriente natam, & hæreticos non ſolum in Occidente, ſed etiam in Oriente damnat, ejuſque ſola epistola vim ſententiæ & definitionis canonice obtinet; ſynodum quæ faverat hæreſi reſcindit, & perturbationis auctores ſuo iudicio reſervat. Sic olim Pelagianis à Zoſimo damnatis, eorum hæreſis per totum orbem proſcripta eſt; ut diſertè ſcribunt Auguſtinus & Proſper.

III. Enimvero ſummæ huic auctoritati temperamentum quoddam adhibuit ipſe Leo; nempe, ut ſi rebus à ſe definitis aliqui Episcopi non aſſentirentur, tota negotij diſceptatio ad generale Concilium referretur. Nec immeritò; cum optimè ſciret univerſalis Eccleſiæ fidem nullibi apertius explicari, vel ſplendidiùs eminere, aut ſecuriùs prædicari, quàm in compendio univerſalis Eccleſiæ, quæ Concilii generalibus repræſentatur; ubi Spiritus ſancti præſentiam teſtatur congregatio Sacerdotum, quemadmodum loquitur Celeſtinus. Quare licet nullo pacto Summus Pontifex Leo de doctrina fidei dubitaret, quam epistola ſua luculenter expoſuerat; at tamen ſynodi neceſſitatem agnovit, ſi aliquot Episcopi ſuæ definitioni reſfragarentur. Etenim formam fidei per Legatos ſuos ad Theodoſium mittens, ait: *Sin vero aliqui à puritate noſtræ fidei atque patrum auctoritate diſſentiant, Concilium univerſale intra Italiam, ſicut ſynodus quæ ob hanc cauſam Romæ convenerat invocari petit, clementia veſtra concedat; ut in unum convenientibus omnibus hiſ qui aut igro-*

14. ep. 11.

At ſi ſiſte
aſſimetur
I. Leonis, coll
ritur ad ſe
na ſingulis
perredire
litate ſancti
aſſimetur
veri dicitur
citate ſancti

Aug. ſem. 1. d
reſcripſit
Pontif. in Ch.

Celeſt. ep. 11
mod. Epif.

vide ſupra
p. 1. hujuslib.

Leo ep. 11

rantiâ

vantia aut errore prolapsi sunt, correctionis remediis consulatur. Et aliis literis Pulcheriam rogat, ut si qui à confessione fidei dissentiant, quam ipse explicuerat, synodum cogi procuraret: *A qua (id est, fidei confessione) si forsitan ab aliquibus discrepatur, universale Concilium Sacerdotum haberi intra Italiam clementia vestra annuente jubeatur; quò remota arte fallendi, tandem pateat quid altiore tractatu aut coerceri debeat, aut sanari.* Noverat prudentissimus ille Pontifex definiendi auctoritate, qua vigeat, Episcopos populúmque Christianum non adstringi tanquam indubitata fidei regula, nisi accederet per provincialium Episcoporum subscriptiones universalis Ecclesie consensus, vel recusantibus plerisque unius confessionis concordiam, Synodi Oecumenicæ publica professio Pontificis definitionem amplecteretur. Verissimè enim observatum est à Quinta Synodo, (quæ factum Vigilij non probat, quòd præsentè Oecumenica Synodo, seorsim ab illa Constitutum suum de rebus propositis à Iustiniano edere volebat) Apostolos docuisse in rebus fidei communem tractatum esse necessarium. *Licet enim, inquit illi in definitione fidei, sancti Spiritus gratia & circa singulos Apostolos abundaret, ut non indigerent alieno consilio ad ea quæ agenda erant; non tamen aliter voluerunt de eo quòd movebatur, se oportere gentes circumcidi, definire, prinquam communiter congregati; divinarum scripturarum testimoniis unusquisque sua dicta confirmarunt. Vnde communiter de eo sententiam protulerunt, ad gentes scribentes: Visum est Spiritui sancto & nobis &c.*

I V. Sanè quænam futura sit Summi Pontificis potestas in Concilio Oecumenico, facile animadverti potest. Nempe rerum gerendarum & sancendarum auctor esse debet; quemadmodum Senatusconsulta olim in Imperio fiebant auctore Principe. Vnde Marcianus Augustus de proposito suo cogendæ synodi ad Leonem ita scribit, ut eo auctore illam celebrare velit, id est, eodem jure quo Principes Senatui auctores fiebant aliquid censendi. Si cui autem sublesta & frivola videatur hæc interpretatio, nolim mihi succenseat, sed ipsi Marciano; qui planis & disertis verbis sic Pontificis auctoritatem expressit, ut Leoni definiendi secundum canones jus tribuat, & synodo sua quoque constitutione declarandi. *Si verò hoc onerosum est ut tu ad hæc partes advenias, hoc ipsum nobis propriis literis tua sanctitas manifestet: quatenus in omnem Orientem, & in ipsam Thraciam, & Illyricum, sacra nostra literæ dirigantur, ut ad quandam diffinitum locum, ubi nobis placuerit, omnes sanctissimi Episcopi debeant convenire, & quæ Christianorum religioni atque catholica fidei pro-*

sint, sicut sanctitas tua secundum ecclesiasticas regulas diffiniverit, sua dispositione declarent. Quæ paraphrasticè concepit Marcianus, in unum verbum contraxit Pulcheria Augusta, eadem de re loquens in epistola ad Leonem, nempe, ut eo auctore decernant Episcopi: *Facto Concilio, & de catholica confessione, & de his Episcopis qui ante hoc segregati sunt, sicut fides & Christiana pietas exigit, te auctore decernant.* Itaque quemadmodum in Senatusconsultis olim, sic in Synodi Chalcedonensis decretis duæ auctoritates in unam sententiam confluebant. Altera Leonis, qui non solum censebat, sed etiam referebat ad synodum cum prærogativa suffragij; altera synodi, quæ suis quoque suffragiis orationem seu epistolam Leonis confirmabat; ita ut ex hac consensione irretractabilis rerum propositarum definitio consequeretur.

V. Quemadmodum autem relationis imperatoris hæc erat necessaria & velut innata conditio, ut rectæ rationis præscriptum sequeretur, atque utilitati publicæ consuleret, vel sanè non incommodaret, (qua de re libera erant Senatorum suffragia) ita quoque relationis pontificiæ partes erant ut in fide & pace Ecclesiarum constituenda; à sacris scripturis, à canonibus, & à traditione majorum nullo pacto discederetur. Quare illud anxie à synodo disquirebatur, an Pontificum epistola prin scripturis & canonibus congrueret; ut ita demum auctoritate illius omnes tenerentur, atque duobus veluti vinculis in fide confirmati essent, definitione Pontificis, & declaratione synodi. Hic est Marciani sensus, cum scripsit illa quæ à Leone secundum ecclesiasticos canones definiuntur, à synodo declaratum iri. Sanè cum semel tradita fidei hærendum sit, ut docet Iudas Apostolus, hinc sequitur eam esse fidei Christianæ rationem, ut vetera eruantur, non autem nova condantur; quemadmodum rectè monuit Vincentius Lirinensis. Quare Summus Pontifex & Synodi Oecumenicæ in id totis viribus incumbunt, ut verustatem fidei adversus hærescon novitates decretis suis post consultationes accuratas constanter vindicent. In asserenda autem veritate, Romanæ sedis antistes primam & maximam accepit potestatem, & pro veritate plus ceteris consacerdotibus potest; ut loquar cum Faundo Hermianensi.

VI. Ut autem liquidius constet in quo versaretur prima illa præsidum potestas in Synodis Oecumenicis, præter illam quam à Marciani literis protulimus interpretatio nem, adjungenda quoque est Dioscori Alexandrini explicatio in Concilio Chalcedonensi; ubi ab eo, tanquam à Synodi Ephesinæ

Ep. Pulcherie p. 1.
Concil. c. 31.

Vide locum Fa-
cundi lib. 1. l. 1.
Differt. c. 15. §. 10.

Rescriptum Theodosij ad Dioscor. Concil. Chalced. A. R. 1.

secunda præside, ratio exigebatur eorum qua perperam decreta erant; ideoque illius valde intererat ut eam potentiam, quantum fieri posset, oratione sua labefactaret. Collata illi fuerat rescripto Theodosij *adversus*, primatus & auctoritas Synodi Ephesinæ; adjunctis tamen duobus collegis, Iuvenali Archiepiscopo Hierosolymorum, & Thalassio Archiepiscopo Casareæ Cappadociæ. Agnoscit ergo Dioscorus non sibi solum iudicium commissum fuisse, sed suis quoque collegis Iuvenali & Thalassio. se quidem unâ cum illis iudicavisse, & definitivisse; attamen synodum quoque universam consensisse. Itaque iudicij auctoritatem sibi assumit, nempe ob jus relationis cum prærogativa suffragij: sed necessitatem consensus synodi admittit, ut inde plena definitio confurgat. Hæc sunt verba Dioscori: *Comperit vestra clementia quia non mihi soli sacratissimus noster Imperator commisit iudicium; sed & beatissimo Iuvenali, & sanctissimo Episcopo Thalassio, auctoritatem synodi dedit. Nos ergo iudicavimus que iudicata sunt. Consensit nobis & universa synodus. Quare in me solum ista extenduntur, quando auctoritas executionibus data est, & iudicatis à nobis consensit (ut dixi) universa synodus, & confessa est propriis vocibus, & subscripsit, & relatum est piissimo Imperatori divæ memoriæ Theodosio, & confirmavit omnia que iudicata sunt à sancta & universalis synodo, generali lege? Quare promiscuè ista accipiuntur, primatum synodi gerere, auctoritatem sive *adversus* obtinere, & iudicium ferre.*

CAPUT IX.

Synopsis.

I. Leo I. præfedit synodo Chalcedonensi per Legatos suos. Literis ad synodum datis utitur suffragij sui prærogativa, decernendo quid agendum esset in causa fidei, & de disciplina restauranda.

II. In contentionibus de fide, synodus secuta est definitionem Leonis. Recitatur epistola ejus ad Flavianum; quam synodus recepit, tanquam continentem veram fidem. Episcopi tamen Illyriciani & Palestini questionem moverunt de tribus ejus epistola locis. Sed deinceps, & ambiguitatem omnem sibi à Legatis ademptam profitentur. Ex his collegit Quinta Synodus, quæcunque apud synodos proferuntur, ab iis non simpliciter, sed cum inquisitione approbari. Formulam fidei proponi Iudices postulant.

III. Formula ea confecta fuit iis verbis quibus Leonis dignitas tentari videretur. Eam ob rem repudiata fuit à Legatis & aliquot Orientalibus. Dissidium illud ortum ob transmissa aliquot Leonis verba in ea formula: qua cum addi postularent, contraditum est à concinatoribus formulæ. Dissidium illud sopitum industria Imperatoris, & Iudicum; ac repudiato Dioscoro, Leonis epistola suscepta est, tanquam Petri confessioni con-

gruens. Synodi de ea receptione decretum confirmavit Marcianus.

IV. Hinc duo colliguntur. Primum, omnes Episcopos epistola Leonis subscripsisse, quod ejus auctoritatem demonstrat. Alterum, nefas synodo visum, si vel uno verbo ab ea epistola discederetur. Ius itaque relationis cum prærogativa suffragij agnovit in Leone synodus Chalcedonensis. Probatum ex epistola synodica ad Leonem. Quæ tamen in eo negotio fuerint synodi partes, non tacent.

I. PRIMÆ hujus & maximæ auctoritatis periculum faciamus in Actis Synodi Chalcedonensis. Agebatur de opinione Eutythis, an fidei contraria esset. Ea de re quid sentiendum foret, Leo summa auctoritate perscripsit epistola ad Flavianum Constantinopolitanum data: quæ recitata cum non esset in Concilio Ephesino, per fraudem Dioscori Alexandrini, honoris illi periculum creavit in Concilio Chalcedonensi. Huic ergo synodo pro scandalis evellendis coactæ per Legatos suos Leo quidem præfedit; præterea verò literis suis ad synodum datis, suffragij sui prærogativa sinceram fidem constituit, perfidiam Eutythis à se damnatam in priore ad Flavianum epistola significavit; restituendos Episcopos decrevit, qui pulsati erant à sedibus suis eò quod hæresim non recepissent; ceteris, si errorem relinquerent, honorem conservandum. *Vnde fratres carissimi, inquit, rejectis penitus audaciâ disputandi contra fidem divinitus inspiratam, vana errantium infidelitas conquiescat; nec liceat defendi quod non liceat credi; cum secundum evangelicas auctoritates, secundum propheticas voces, apostolicamque doctrinam plenissimè & lucidissimè per literas quas ad beatæ memoriæ Flavianum Episcopum missimus fuerit declaratum quæ sit de sacramento incarnationis Domini nostri Jesu Christi pia & sincera confessio. Pergit verò de disciplina restauranda quid agendum sit præscribere, iis verbis: Quia verò non ignoramus, per pravas emulationes, multarum Ecclesiarum statum fuisse turbatum, plurimòsque Episcopos, qui hæresim non receperunt, sedibus suis pulsos, & in exilia deportatos, atque in locum superstuum alios substitutos, vulneribus his primitus adhibeatur medicina justitiæ, nec quisquam ita careat propriis, ut alter utatur alienis; cum si, ut cupimus, errorem omnes relinquunt, nemini quidem perire honor debeat; sed illis qui pro fide laboraverunt, cum omni privilegio oporteat jus proprium reformari.*

II. Magna contentione de fide disceptatum est in synodo; sed omnia exacta sunt ad normam à Leone præstitutam. Actione secunda Concilij relectis Symbolis Nicænæ synodi & Constantinopolitanæ, atque epistola Cyrilli ab Ephesina synodo confirmatâ, adjuncta est quoque recitatio epistolæ